

LUONNOS 13.2.2018

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi metsästyslain 5 ja 41 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan metsästyslakia muutettavaksi siten, että naakka (*Corvus monedula*) lisättäisiin metsästyslain rauhoittamattomien lintujen luetteloon.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

PERUSTELUT

1 Nykytila

1.1 Lainsäädäntö ja käytäntö

Euroopan Unionin lainsäädäntö

Luonnonvaraisten lintujen suojelusta annettu parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/147/EY (jäljempänä *lintudirektiivi*) sisältää säännökset luonnonvaraisten lintujen suojelusta ja pyydystämisestä. Lintudirektiivi koskee kaikkien luonnonvaraisten lintulajien suojelua jäsenvaltioiden Eurooppaan kuuluvalla alueella. Lintudirektiivin 5 artikla velvoittaa jäsenvaltioita toteuttamaan, kuitenkin rajoittamatta 7 ja 9 artiklan soveltamista, lintulajien yleisen suojelujärjestelmän luomiseksi tarvittavat toimenpiteet, joilla kielletään muun muassa lintujen tahallinen tappaminen tai pyydystäminen.

Lintudirektiivin 7 artiklan mukaan direktiivin liitteessä II lueteltuja lajeja voidaan metsästä yhteisön alueella kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että lajien metsästyksessä ei vaaranna suojelutoimenpiteitä niiden levinneisyysalueella. Liitteen II/A lajien metsästyksessä on sallittua yhteisön alueella. Liitteen II/B lajien metsästyksessä on sallittua vain niissä jäsenvaltioissa, joista on siinä maininta. Naakka on mainittu Suomen kohdalla liitteessä II/B. Jäsenvaltioilla on myös mahdollisuus poiketa lintudirektiivin 5–8 artiklan velvoitteista 9 artiklassa säädettyjen perusteiden nojalla.

Kansallinen lainsäädäntö

Naakka on rauhoitettu luonnonsuojelulain (1096/1996) 38 §:n nojalla. Luonnonsuojelulain 39 §:n mukaan rauhoitettuihin eläinlajeihin kuuluvien yksilöiden tahallinen tappaminen tai pyydystäminen, pesien sekä munien ja yksilöiden muiden kehitysasteiden ottaminen haltuun, siirtäminen toiseen paikkaan tai muu tahallinen vahingoittaminen ja tahallinen häiritseminen, erityisesti eläinten lisääntymisaikana, tärkeillä muuton aikaisilla levähdysalueilla tai muutoin niiden elämänsyklinän kannalta tärkeillä paikoilla, on kielletty. Rauhoitussäännösten rikkominen on säädetty rangaistavaksi luonnonsuojelulain 58 §:ssä (*luonnonsuojelurikkomus*) ja rikoslain (39/1889) 48 luvun 5 ja 5 a §:ssä (*luonnonsuojelurikos*). Rauhoitettujen eläinten ja kasvien ohjeellisista arvoista annetussa ympäristöministeriön asetuksessa (9/2002) säädetään naakan ohjeellisesta arvosta (101 euroa).

Luonnonsuojelulain 49 §:n mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi yksittäistapauksessa myöntää luvan poiketa rauhoitussäännöksistä lintudirektiivin 9 artiklassa mainituilla perusteilla. Lisäksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi myöntää avustusta naakkojen aiheuttamien vahinkojen korvaamiseen. Maksettavat avustukset perustuvat ympäristöministeriön päätökseen rauhoitettujen harvinaisten eläinten tuottamien vahinkojen korvaamiseksi maksettavista avustuksista (1626/1991).

Metsästyksessä (615/1993) säädetään rauhoittamattomien eläinten pyydystämisestä ja tappamisesta. Rauhoittamattomat eläimet on lueteltu metsästyslain 5 §:n 2 momentissa, jonka 2 kohdan mukaan rauhoittamattomia lintuja ovat korppi (poronhoitoalueella), varis, harakka, harmaalokki, merilokki, kesykyhky ja räkättirastas. Metsästyslain 48 §:n 1 momentin mukaan alueen omistajalla tai haltijalla on oikeus pyydystää tai tappaa alueellaan oleva rauhoittamaton eläin. Tämä oikeus hänellä on silloinkin, kun metsästysoikeus alueella on metsästyksenvuokrasopimuksella luovutettu toiselle. Metsästyslain 48 §:n 2 momentin mukaan oikeus pyydystää tai tappaa rauhoittamaton eläin on myös rakennuksen omistajalla tai haltijalla, jos rau-

hoittamaton eläin tavataan rakennuksessa tai sen pihapiirissä, sekä metsästysvuokraoikeuden haltijalla ja metsästyslupan saaneella, jollei vuokrasopimuksesta tai luvasta muuta johdu.

Metsästyslain 49 §:ssä säädetään rauhoittamattoman eläimen pyyntivälineistä ja pyyntimenetelmistä. Rauhoittamattoman eläimen pyydystämisen tai tappamisen on tapahduttava siten, ettei siitä aiheudu vaaraa ihmiselle, kotieläimelle, riistaeläimelle tai rauhoitetulle eläimelle. Kielletyistä pyyntivälineistä ja pyyntimenetelmistä säädetään metsästyslain 33 §:n 1 momentissa.

Metsästysasetuksen (666/1993) 25 a §:ssä säädetään rauhoittamattomien lintujen rauhoitusajoista, joilla turvataan rauhoittamattomien lintujen pesimärauha. Rauhoittamattomien lintujen pyydystäminen rauhoitusaikana on mahdollista metsästyslain 41 §:ssä tarkoitetun poikkeusluvalla, jonka myöntämisen edellytyksistä säädetään metsästyslain 41 b §:ssä. Rauhoittamattomien lintujen pyydystäminen rauhoitusaikana on mahdollista myös metsästyslain 41 b §:n 3–6 momentissa tarkoitetun ilmoitusmenettelyn nojalla.

1.2 Nykytilan arviointi

Suomen naakkakanta on kasvanut voimakkaasti 2000-luvulla. Parimääräksi on arvioitu 2010-luvun alussa noin 110 000 pesivää paria. Kannan runsastuminen on johtanut naakkojen aiheuttamien vahinkojen ja vahinkojen lisääntymiseen. Naakat muun muassa aiheuttavat satovahinkoja, rikkovat säilörehupaaleja, pesivät rakennusten savupiippuihin ja muihin syvennyksiin sekä sotkevat ulosteillaan parveutumisalueiden ympäristöä. Naakkojen ulosteet aiheuttavat hygienia- ja tautiriskin.

Naakkojen aiheuttamista vahingoista tehdyt korvaushakemukset ja maksetut avustukset ovat lisääntyneet 2000-luvulla. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ovat vuosina 2012–2016 maksaneet rauhoitettujen harvinaisten eläinten tuottamien vahinkojen korvaamiseksi maksettavista avustuksista annetun ympäristöministeriön päätöksen (1626/1991) nojalla yhteensä 412 302 euroa avustusta naakkojen aiheuttamien vahinkojen korvaamiseen. Pääosa avustuksista on käytetty maatalousvahinkojen korvaamiseen.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ovat myöntäneet 2000-luvulla lisääntyvässä määrin poikkeuslupia naakkojen häiritsemiseen ja tappamiseen. Naakkojen aiheuttamia vahinkoja on pyritty torjumaan erilaisten karkotus- ja suojaustoimenpiteiden avulla. Lintuja on säilytetty linnunpelättimillä ja ääntä synnyttävillä laitteilla, viljelyksiä ja rehupaaleja on suojattu verkoilla, pesäpaikoiksi sopivia koloja on tukittu, ja naakkojen pääsyä rakennusten sisään on rajoitettu rakenteellisilla ratkaisuilla. Naakkojen aiheuttamia vahinkoja ja haittoja ei ole edellä mainituista toimenpiteistä huolimatta kyetty rajoittamaan tyydyttävällä tavalla.

2 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Naakkojen aiheuttamien vahinkojen rajoittaminen edellyttää uusien säätelykeinojen käyttöön ottamista aiemmin käytössä olleiden ennaltaehkäisevien keinojen lisäksi. Lintudirektiivin 7 artikla mahdollistaa naakan osalta lajin ympärivuotisen rauhoituksen purkamisen, mikä mahdollistaa luonnonsuojelulain poikkeuslupajärjestelmää laajempia toimia naakkojen aiheuttamien vahinkojen rajoittamiseksi. Tämän vuoksi ehdotetaan, että naakan rauhoitus puretaan lisäämällä naakka metsästyslain rauhoittamattomien lintujen luetteloon.

Naakan siirtäminen rauhoittamattomien lintujen luetteloon mahdollistaisi naakkojen aiheuttamien vahinkojen ja haittojen rajoittamisen aiempaa joustavammin ja tehokkaammin. Naakkojen pyydystäminen ja tappaminen tapahtuisi metsästyslain säännösten rajaamissa puitteissa.

Rauhoituksen purkamisella lisättäisiin merkittävästi naakkojen aiheuttamista vahingoista ja haitoista kärsivien ihmisten vaikutusmahdollisuuksia vahinkojen ennaltaehkäisyyn.

3 Esityksen vaikutukset

Ehdotetulla lailla pyritään rajoittamaan naakkakannan kasvusta johtuvia vahinkoja ja haittoja. Rauhoituksen purkaminen mahdollistaisi naakkojen aiheuttamien vahinkojen torjunnan nykyistä tehokkaammin, sillä naakan pyydystämiseen tai tappamiseen ei enää tarvittaisi poikkeuslupaa rauhoitusajan ulkopuolella. Lakiehdotuksen vaikutukset kohdistuvat erityisesti haja-asutusalueille ja maaseudulle.

Naakkojen aiheuttamien vahinkojen korvaamiseksi ei enää maksettaisi avustusta. Avustusta on maksettu vuosina 2012–2016 yhteensä 412 302 euroa.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten työmäärää vähenisi avustus- ja poikkeuslupahakemusten vähenemisen vuoksi. Naakkojen aiheuttamien vahinkojen korvaamisesta on tehty vuosina 2012–2016 yhteensä 97 myönteistä avustuspäätöstä. Poikkeuslupien myöntäminen on keskitetty Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, joka on tehnyt vuonna 2015 yhteensä 68 myönteistä poikkeuslupapäätöstä.

Suomen riistakeskuksen osalta rauhoitusaikaisten poikkeuslupien hakeminen lisäisi hallinnollista taakkaa jonkin verran, mutta vahingonkäräjillä on aiempaa tehokkaampi keino huolehtia ennalta vahinkojen estosta ennen lisääntymisaikaista suojaa.

4 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä maa- ja metsätalousministeriössä.

Esityksestä on pyydetty lausunnot

Lausunnon ovat antaneet määräaikaan mennessä

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotuksen perustelut

5 §. *Riistaeläimet ja rauhoittamattomat eläimet.* Pykälän sääntelyä muutettaisiin siten, että naakka lisättäisiin pykälän 2 momentin 2 kohtaan.

41 §. *Poikkeusluvut.* Pykälän 3 momentin sääntelyä muutettaisiin siten, että momentissa viitattaisiin metsästyslain 41 b §:n 1 momentin lisäksi 41 b §:n 3 momenttiin, jossa säädetään rauhoittamattomien lintujen pyydystämistä ja tappamista koskevasta ilmoitusmenettelystä.

Ilmoitusmenettely rinnastuu käyttötarkoituksensa puolesta vahinkoperusteisiin poikkeuslupiin, minkä vuoksi on perusteltua, että Suomen riistakeskus voi ilmoitusmenettelyn yhteydessä myöntää luvan poiketa myös 32 §:ssä säädetystä moottorikäyttöisten kulkuneuvojen käytön rajoituksista, 33 §:ssä säädetystä pyyntivälineistä ja pyyntimenetelmiä koskevista kielloista, 34 §:n nojalla annetun valtioneuvoston asetuksen säännöksistä ja 35 §:ssä säädetystä metsästysseen kuljettamista koskevista säännöksistä sekä 51 §:n 1 momentissa säädetystä koiran kiinnipitovelvollisuudesta.

2 Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulemaan voimaan päivänä kuuta 2018.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

metsästyslain 5 ja 41 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan metsästyslain (615/1993) 5 § ja 41 §:n 3 momentti, sellaisena kuin niistä on
41 §:n 3 momentti laissa 504/2017, seuraavasti:

5 §

Riistaeläimet ja rauhoittamattomat eläimet

Riistaeläimiä ovat:

1) villikani, metsäjänis, rusakko, orava, euroopanmajava, kanadanmajava, piisami, rämema-
java, susi, tarhattu naali, kettu, supikoira, karhu, pesukarhu, mäyrä, kärppä, hilleri, saukko,
näätä, minkki, ahma, ilves, itämeren norppa, kirjohylje, halli, villisika, kuusipeura, saksanhir-
vi, japaninpeura, metsäkauris, hirvi, valkohäntäpeura, metsäpeura, ja mufloni; sekä

2) kanadanhanhi, merihanhi, metsähanhi, heinäSORSA, tavi, haapana, jouhisorsa, heinätavi,
lapasorsa, punasotka, tukkasotka, haahka, alli, telkkä, tukkakoskelo, isokoskelo, riekko, kiiru-
na, pyy, teeri, metso, peltopyy, fasaani, nokikana, lehtokurppa ja sepelkyyhky.

Rauhoittamattomia eläimiä ovat:

1) metsämyyrä, vesimyyrä, kenttämyyrä, peltomyyrä, lapinmyyrä, isometsähiiri, isorotta ja
kotihiiri; sekä

2) korppi (poronhoitoalueella), varis, harakka, naakka, harmaalokki, merilokki, kesykyyhky
ja räkättirastas.

Villiintyneeseen kissaan sovelletaan, mitä rauhoittamattomista eläimistä säädetään.

41 §

Poikkeusluvut

Suomen riistakeskus voi 41 a §:n 1 momentissa, 41 b §:n 1 ja 3 momentissa sekä 41 c §:ssä
tarkoitetuissa tapauksissa myöntää luvan poiketa myös 32 §:ssä säädetystä moottorikäyttöis-
ten kulkuneuvojen käytön rajoituksista, 33 §:ssä säädetystä pyyntivälineistä ja pyyntimenetel-
miä koskevista kielloista, 34 §:n nojalla annetun valtioneuvoston asetuksen säännöksistä ja 35
§:ssä säädetystä metsästysaseen kuljettamista koskevista säännöksistä sekä 51 §:n 1 momen-
tissa säädetystä koiran kiinnipitovelvollisuudesta. Suomen riistakeskus voi myöntää luvan
poiketa 32 §:n 2 momentissa säädetystä moottorikäyttöisten kulkuneuvojen käytön rajoituk-
sesta sekä 35 §:n 3 momentissa säädetystä metsästysaseen kuljettamista koskevista säännök-
sistä myös silloin, kun hakija on pysyvästi tai pitkäaikaisesti liikuntarajoitteinen. Suomen riis-
takeskus voi myöntää luvan poiketa 34 a §:n 1 momentin nojalla annetun asetuksen kiellosta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä   kuuta 20   .

Helsingissä päivänä kuuta 2018

Pääministeri

Juha Sipilä

Maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä

Laki

metsästyslain 5 ja 41 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan metsästyslain (615/1993) 5 § ja 41 §:n 3 momentti, sellaisena kuin niistä on
41 §:n 3 momentti laissa 504/2017, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 §

5 §

Riistaeläimet ja rauhoittamattomat eläimet

Riistaeläimet ja rauhoittamattomat eläimet

Riistaeläimiä ovat:

1) villikani, metsäjänis, rusakko, orava, euroopanmajava, kanadanmajava, piisami, rämemajava, susi, tarhattu naali, kettu, supikoira, karhu, pesukarhu, mäyrä, kärppä, hille-ri, saukko, näätä, minkki, ahma, ilves, itämeren norppa, kirjohylje, halli, villisika, kuusi-peura, saksanhirvi, japaninpeura, metsäkauris, hirvi, valkohäntäpeura, metsäpeura, ja mufloni; sekä

2) kanadanhanhi, merihanhi, metsähanhi, heinäSORSA, tavi, haapana, jouhisorsa, heinä-tavi, lapasorsa, punasotka, tukkasotka, haahka, alli, telkkä, tukkakoskelo, isokoskelo, riekko, kiiruna, pyy, teeri, metso, peltopyy, fasaani, nokikana, lehtokurppa ja sepelkyyhky.

Rauhoittamattomia eläimiä ovat:

1) metsämyyrä, vesimyyrä, kenttämyyrä, peltomyyrä, lapinmyyrä, isometsähiiri, isorotta ja kotihiiri; sekä

2) korppi (poronhoitoalueella), varis, harakka, harmaalokki, merilokki, kesykyyhky ja räkättirastas.

Villiintyneeseen kissaan sovelletaan, mitä rauhoittamattomista eläimistä säädetään.

Riistaeläimiä ovat:

1) villikani, metsäjänis, rusakko, orava, euroopanmajava, kanadanmajava, piisami, rämemajava, susi, tarhattu naali, kettu, supikoira, karhu, pesukarhu, mäyrä, kärppä, hille-ri, saukko, näätä, minkki, ahma, ilves, itämeren norppa, kirjohylje, halli, villisika, kuusi-peura, saksanhirvi, japaninpeura, metsäkauris, hirvi, valkohäntäpeura, metsäpeura, ja mufloni; sekä

2) kanadanhanhi, merihanhi, metsähanhi, heinäSORSA, tavi, haapana, jouhisorsa, heinä-tavi, lapasorsa, punasotka, tukkasotka, haahka, alli, telkkä, tukkakoskelo, isokoskelo, riekko, kiiruna, pyy, teeri, metso, peltopyy, fasaani, nokikana, lehtokurppa ja sepelkyyhky.

Rauhoittamattomia eläimiä ovat:

1) metsämyyrä, vesimyyrä, kenttämyyrä, peltomyyrä, lapinmyyrä, isometsähiiri, isorotta ja kotihiiri; sekä

2) korppi (poronhoitoalueella), varis, harakka, *naakka*, harmaalokki, merilokki, kesykyyhky ja räkättirastas.

Villiintyneeseen kissaan sovelletaan, mitä rauhoittamattomista eläimistä säädetään.

41 §

Poikkeusluvut

Suomen riistakeskus voi 41 a §:n 1 momentissa, 41 b §:n 1 momentissa sekä 41 c §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa myöntää luvan poiketa myös 32 §:ssä säädetystä moottorikäyttöisten kulkuneuvojen käytön rajoituksista, 33 §:ssä säädetystä pyyntivälineitä ja pyyntimenetelmiä koskevista kielloista, 34 §:n nojalla annetun valtioneuvoston asetuksen säännöksistä ja 35 §:ssä säädetystä metsästysaseen kuljettamista koskevista säännöksistä sekä 51 §:n 1 momentissa säädetystä koiran kiinnipitovelvollisuudesta. Suomen riistakeskus voi myöntää luvan poiketa 32 §:n 2 momentissa säädetystä moottorikäyttöisten kulkuneuvojen käytön rajoituksesta sekä 35 §:n 3 momentissa säädetystä metsästysaseen kuljettamista koskevista säännöksistä myös silloin, kun hakija on pysyvästi tai pitkäaikaisesti liikuntarajoitteinen. Suomen riistakeskus voi myöntää luvan poiketa 34 a §:n 1 momentin nojalla annetun asetuksen kiellosta.

41 §

Poikkeusluvut

Suomen riistakeskus voi 41 a §:n 1 momentissa, 41 b §:n 1 ja 3 momentissa sekä 41 c §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa myöntää luvan poiketa myös 32 §:ssä säädetystä moottorikäyttöisten kulkuneuvojen käytön rajoituksista, 33 §:ssä säädetystä pyyntivälineitä ja pyyntimenetelmiä koskevista kielloista, 34 §:n nojalla annetun valtioneuvoston asetuksen säännöksistä ja 35 §:ssä säädetystä metsästysaseen kuljettamista koskevista säännöksistä sekä 51 §:n 1 momentissa säädetystä koiran kiinnipitovelvollisuudesta. Suomen riistakeskus voi myöntää luvan poiketa 32 §:n 2 momentissa säädetystä moottorikäyttöisten kulkuneuvojen käytön rajoituksesta sekä 35 §:n 3 momentissa säädetystä metsästysaseen kuljettamista koskevista säännöksistä myös silloin, kun hakija on pysyvästi tai pitkäaikaisesti liikuntarajoitteinen. Suomen riistakeskus voi myöntää luvan poiketa 34 a §:n 1 momentin nojalla annetun asetuksen kiellosta.